

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ

НАУКОВІ СТАТТІ, ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ТА ІНШІ МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

16 грудня 2021 року

Тернопіль 2021

УДК 08:37 (477)
Б 39

Б 39 Безперервна освіта як пріоритетний напрямок підвищення професійної компетентності фахівців (м. Тернопіль, Україна, 16 грудня 2021 року). Науковий, методичний, інформаційний збірник Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти / Редколегія: О. М. Петровський, В. С. Мисик, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, Т. В. Магера, А. Janowski, Ф. І. Полянський, Г. І. Герасимчук, Н. Б. Стрийвус. Тернопіль: ТОКІППО, 2021. 437 с.

У збірнику публікуються наукові статті, тези доповідей та інші матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Безперервна освіта як пріоритетний напрямок підвищення професійної компетентності фахівців», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 16 грудня 2021 р.

Усі матеріали збірника подаються у редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 7 від 28 грудня 2021 р.)*

УДК 08: 37 (477)

©Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2021

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

НАУКОВИЙ, МЕТОДИЧНИЙ, ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЗБІРНИК

**НАУКОВІ СТАТТІ, ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ ТА ІНШІ МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК
ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМОК
ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ**

16 грудня 2021 року

підходів до проблеми професійного вигорання.....	c.273
<i>Мельничук Р. А.</i> Організаційні засади роботи асистента вчителя в інклюзивному класі.....	c.278
<i>Наумович Я. Я., Сеньовська Н. Л.</i> Мотиви навчання учнів і як їх змінити (на матеріалі емпіричного дослідження).....	c.282
<i>Нелін Є. В.</i> Феномени трансферу і контртрансферу в сучасній психоаналітичній педагогіці.....	c.286
<i>Онофрійчук Л. О.</i> Прояви емоційного виснаження у майбутніх фахівців дошкільної освіти.....	c.291
<i>Островська М. Я.</i> Особливості компетентнісної підготовки майбутніх учителів початкової школи у контексті ЄВО.....	c.296
<i>Островський О. О.</i> Фахова підготовка майбутніх учителів української мови і літератури до професійної діяльності в міжкультурному освітньому середовищі.....	c.301
<i>Павлик Л. В.</i> Як досягти успіху шкільному клубу соціального підприємництва.....	c.306
<i>Пітулей В. В.</i> Підвищення педагогічної майстерності викладача шляхом самоосвіти.....	c.310
<i>Позднякова О. В., Мкртічян О. А.</i> Професійний розвиток вихователів у контексті формування емоційного інтелекту дошкільнят.....	c.313
<i>Позняк Т. В., Вольнова Л. М.</i> Особливості впровадження формувального оцінювання серед учнів в умовах Нової української школи.....	c.316
<i>Політова О. А.</i> Підготовка незалежних фахівців для акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми фахової перед вищої освіти: з сучасного досвіду.....	c.320
<i>Поліщук В. М.</i> Безперервна освіта у закладах вищої освіти: галузеві психологічні методологами.....	c.324
<i>Поторась О. В., Білан А. Ю., Мельничук М. М.</i> Поводження з побутовими відходами у Львівській області.....	c.329
<i>Поторась О. В., Поручинський В. І.</i> Зовнішня торгівля послугами Волинської області у 2020 році.....	c.332
<i>Пуйо О. І.</i> Вплив педагога на збереження ментального здоров'я дітей дошкільного віку.....	c.336
<i>Равлюк Л. Р.</i> Духовно-просвітницька діяльність Омеляна Поповича (присвячено 165-ій річниці від дня народження).....	c.339
<i>Решетова К. О., Грибенко О. М.</i> Становлення та структура органів виконавчої влади в українській державі (квітень – грудень 1918 р.): історичний аспект.....	c.345
<i>Сакалюк О. П., Слабко В. М.</i> Сучасні інноваційні технології освіти дорослих.....	c.348
<i>Самойленко Д. О.</i> Транслінгвізм як філософський феномен.....	c.351
<i>Сергійко С. О., Грибенко О. М.</i> Місцеві органи самоврядування в	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Головне управління статистики у Волинській області URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/main.html>

УДК 373.2.015.31:613.8

Пуйо Ольга Ігорівна,

Доктор філософії (pHD) у галузі дошкільної освіти, асистент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка, м. Тернопіль

ВПЛИВ ПЕДАГОГА НА ЗБЕРЕЖЕННЯ МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Сьогодні значну увагу під час методичних зустрічей та наукових конференцій освітяни приділяють здоров'ю дітей. За останні роки показники фізичного, психічного та духовного здоров'я дітей дошкільного віку суттєво знизилися, що має ряд причин. Однак у країнах Європи та Америки значну увагу дослідники приділяють збереженню та примноженню ментального здоров'я дітей дошкільного віку. З'ясуємо чи поняття ментальне здоров'я присутнє в українських розвідках, а також, яка роль вихователів у збереженні ментального здоров'я дітей дошкільного віку.

У Наказі Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Концепції щодо удосконалення надання психіатричної допомоги дітям» від 30.08.2012 №68 поняття ментального здоров'я ототожнюється із психічним здоров'ям [3]. Однак цей наказ на сьогоднішній день втратив чинність, а в «Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України термін ментальне здоров'я відсутній [5]. Його попередня детермінація (наведена в наказі) присвоєна психічному здоров'ю. Таким чином, в українському законодавстві відбулася заміна понять з однозначним ототожненням їх значень.

Згідно з визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я ментальне здоров'я – це стан благополуччя, при якому людина може реалізувати свій власний потенціал, справитися зі звичайними життєвими стресами, продуктивно працювати, а також зробити внесок в життя своєї спільноти.

О. Рогова визначає ментальне здоров'я як комплекс характеристик і функцій, відповідних віковій нормі повноцінного психологічного функціонування людини, що включають фізіологічне, особистісне і соціальне благополуччя, стосовно як внутрішніх переживань, так і зовнішньої поведінки. Воно забезпечує ефективне виконання людиною завдань у різних сферах життєдіяльності [4].

Ментальне здоров'я нероздільно пов'язане із ціннісним світоглядом особистості. Духовність складає основу ментального здоров'я і забезпечує формування ціннісних орієнтацій особистості через розвиток якостей, які відповідають означеним цінностям.

Костєва Т. Б. наводить визначення ментальності як призми, через яку людина дивиться на світ і себе в ньому. Тож ментальність притаманна кожній людині, незалежно від етнічної приналежності, соціального стану, статі, мови. Водночас дослідниця ототожнює ментальне та психічне здоров'я, визначаючи його ознаки: здатність любити (бути залученою у відносини з іншими людьми, відкриватися їм); здатність працювати (створювати і творити); здатність грати (як ігри, так і використовувати метафори, гумор); безпечні відносини; автономія (вміння прислухатися до себе, слідувати власним покликам); інтегрованість (здатність приймати як свої сильні і позитивні сторони, так і слабкі) [2].

Сандуляк Т. В. ототожнює поняття духовного та ментального здоров'я. Критерії ментального здоров'я визначаються як: інтелект, пам'ять, мислення, мовленнєвий розвиток [6].

В українських наукових дослідженнях відсутні матеріали, напрацювання щодо ментального здоров'я дошкільників. Звернувшись до досвіду Швеції,

вдалося з'ясувати, що поняття ментального здоров'я дошкільників користується широкою популярністю в освітньому просторі цієї країни. Основну роботу щодо збереження і примноження ментального здоров'я дітей дошкільного віку виконують вихователі.

П. Ісаксон, Б. Маклунд, К. Харалдсон у своєму дослідженні зазначають, що здоровий ранній розвиток включає фізичний, соціальний, емоційний, мовленнєвий, когнітивний розвиток, забезпечення дружнього для дітей середовища, ментальне здоров'я і позитивну атмосферу під час здобуття раннього життєвого досвіду. Дослідники описують концепцію позитивного ментального здоров'я, що характеризується відчуттям щастя, приналежності, впевненості та можливості формувати позитивні взаємини, брати участь і справлятися із вирішенням різних проблем [8].

«Конвенція про права дитини» (1989) наголошує, що всі діти мають право на найкраще здоров'я, включаючи ментальне благополуччя [1].

Л. Терещенко підкреслює, що психічне здоров'я дитини характеризується її здатністю успішно регулювати свою поведінку і діяльність відповідно до загальноприйнятих норм і правил, активно розвиватися як особистість [7].

Ключову роль в процесі збереження психічного здоров'я дітей дошкільного віку відіграє вихователь. Він має здійснювати позитивний виховний вплив, забезпечуючи формування емоційного інтелекту дітей дошкільного віку, свободу в особистісному самоствердженні та відповідальності за власний розвиток. Педагоги дошкільних закладів покликані запроваджувати новизну в освітній діяльності, дбати про збагачення пізнавального досвіду дошкільнят, орієнтуючись на зону найближчого розвитку дитини, бути включеними у діяльність дітей, дотримуватися принципів гуманності та толерантності у взаємодії з ними.

Таким чином, важко переоцінити вплив педагогів на збереження ментального здоров'я дітей дошкільного віку. Саме вихователям належить забезпечувати всі умови в закладі дошкільної освіти з метою благополучного

розвитку щасливої особистості дошкільника, сприяти реалізації дітьми їх потенціалу, формуванню вмінь справлятися з проблемами, вирішувати конфліктні ситуації, брати активну участь в житті групи, садочка, міста та суспільства загалом, проявляючи активну позицію громадянина світу, який радіє здобуткам сьогодні і дбає про щасливе завтра.

Проблема впливу педагогів на збереження ментального здоров'я дітей дошкільного віку потребує подальших наукових досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Конвенція про права дитини. 1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
2. Костева Т. Б. Вплив ментального здоров'я на життєдіяльність особистості. URL: <https://lib.chmnu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2018/311-299-6.pdf>
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Концепції щодо удосконалення надання психіатричної допомоги дітям» від 30.08.2012 №68. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0668282-12#Text>
4. Рогова О. Г. Духовність як підґрунтя ментального здоров'я. Філософія і культура в мінливості сьогодення: матеріали всеукраїнських філософських читань з нагоди Всесвітнього Дня філософії (UNESCO). 24 листопада 2020 р. м. Дніпро. С.24–26.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року» від 27 грудня 2017 року №1018-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text>
6. Сандуляк Т. В. Алгоритм і критерії оцінки стану здоров'я дітей раннього віку. *Современная педиатрия*. 2015. № 6. С. 35–39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sped_2015_6_10
7. Терещенко Л. Психолого-педагогічні умови збереження психічного здоров'я дошкільників. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2011. № 3. С. 22–29.
8. Jaaksson P., Marklund B., Haraldsson K. Promoting mental health in Swedish preschool–teacher views. *Health Promotion International*, Vol. 32, Issue 1. 2017. Pp. 53–61. URL: <https://academic.oup.com/heapro/article/32/1/53/2950914?login=true>

УДК 340.123(477)

Равлюк Любомир Романович,
методист Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області науково-методичного центру дошкільної та початкової освіти, м. Чернівці

ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ОМЕЛЯНА ПОПОВИЧА
(ПРИСВЯЧЕНО 165-Й РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)